

ANGOLA'DAKİ GÜNCEL GELİŞMELER HAKKINDA

T.C. Luanda Ticaret Müşavirliği

2022 yılında Dünyada ABD Doları karşısında en çok değer kazanan para birimlerinden biri olan Angola Kwanzası, 11 Mayıs 2023 tarihinden bu yana ise çok ciddi değer kaybına uğramaktadır. Angola Merkez Bankası'nın açıkladığı resmi kur verilerine göre 11 Mayıs 2023 tarihinde 507,7 seviyesinde olan ABD Doları/Angola Kwanzası kuru, 16 Haziran 2023 tarihine gelindiğinde ise %43,3 oranında değer kaybıyla 727,7 seviyesine yükselirken, Euro/ Kwanza paritesi ise 11 Mayıs 2023'deki 553,8 seviyesinden %43,9 oranında artışla 16 Haziran 2023'de 797,2 seviyesine yükselmiştir. Sahra Altı Afrika bölgesinin en büyük petrol üreticilerinden biri olan ve ekonomisi büyük ölçüde petrol gelirlerine bağımlı olan Angola ekonomisinde, son dönemde petrol fiyatlarında yaşanan düşüşün olumsuz etkilerinin hissedildiği ve ülkede petrol üretim düzeylerinde geçtiğimiz yıla nazaran düşüşlerin yaşandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra Angola, başta inşaat sektörü olmak üzere ülkede gerçekleştirilen pek çok projeden kaynaklı olarak Çin Halk Cumhuriyeti'ne ciddi ölçüde borçlu durumda olup yakın dönemde bahse konu ülkeye büyük montanlı bir borç ödemesi gerçekleştirildiği haberi basına yansımıştır. Sahra Altı Afrika bölgesinde Çin'e en fazla borçlu ülke konumunda olan Angola'da, hükümetin son dönemde Amerika Birleşik Devletleri ile siyasi ve ekonomik alanlarda yakınlaşmasının Çin yönetiminde ciddi bir rahatsızlık yarattığı dile getirilmektedir. Ülkede yerel para biriminin bir ay gibi kısa bir sürede yaşadığı ciddi değer kaybı sonucunda bankacılık kesimi de büyük darboğaz yaşamakta olup döviz satışı ve döviz transferi işlemleri durdurulmuş durumdadır.

Döviz kurundaki yükselişlerle birlikte Angola hükümeti, ülkede uzun yıllardan bu yana benzin fiyatları üzerinde uyguladığı sübvansiyonları kademeli olarak kaldıracığını açıklamış ve bir litre benzin fiyatı 2 Haziran 2023 tarihi itibarıyla 160 Kwanza'dan 300 Kwanza'ya yükseltmiştir. Ekonomik Koordinasyondan Sorumlu Devlet Bakanı Manuel Nunes JUNIOR tarafından taksi şoförleri ve motosikletli taksi şoförlerinin sübvansiyon edilmeye devam edileceği ve benzini eski fiyattan temin edebilmeleri için kendilerine indirim kartı dağıtılacağı açıklansa da benzin fiyatındaki artış ülkede tepkiyle karşılanmış ve başkent Luanda başta olmak üzere ülkenin bazı bölgelerinde protesto gösterileri başlatılmıştır. 6 Haziran 2023 tarihinde ülkenin güneyindeki Huambo şehrinde gerçekleştirilen protesto gösterisi sırasında Angola polisi ile göstericiler arasında çıkan çatışmada 5 kişi hayatını kaybetmiştir. Benzin fiyatlarındaki artışın yanı sıra son dönemde ülkede döviz kurlarındaki artışla birlikte hissedilmeye başlanan hayat pahalılığını da gerekçe gösteren göstericiler, 17 Haziran 2023 tarihinde ise bu kez başkent Luanda'da protesto gösterileri düzenlemiş ve bu kez gösteriler sırasında pek çok kişinin yaralandığı haberleri ajanslarda yer almıştır.

Ülkede son dönemde yaşanan ekonomik sorunlar ve benzin fiyatlarındaki artış neticesinde gerçekleştirilen protesto eylemlerinin ülke geneline yayılmadığı ve katılımların nispeten düşük olduğu görülmekte olup eylemlerin daha geniş şiddet olaylarına dönüşmeden güvenlik güçlerince bastırılacağı öngörülmektedir. Bununla birlikte Angola Kwanzasında son dönemde yaşanan hızlı değer kaybının, ücretlerde ülke genelinde ciddi bir iyileşme gerçekleştirilmediği takdirde vatandaşların alım güçlerinde ciddi bir kayba yol açacağı ve bunun da halk nezdinde ciddi bir fakirleşmeyle sonuçlanacağı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan son dönemde Türkiye ile Angola arasındaki siyasi, ekonomik ve ticari ilişkilerin güçlendiği görülmekte olup özellikle Sayın Cumhurbaşkanımızın 2021 yılında Angola'ya gerçekleştirdiği ziyaretin ardından ikili ilişkilerimiz ciddi bir ivme kazanmıştır. Söz konusu ziyaretin ardından iki ülke arasında pek çok siyasi ve ekonomik anlaşmanın yanı sıra enerji,

müteahhitlik, savunma sanayi gibi alanlarda anlaşmalar da imzalanmıştır. Bununla birlikte son dönemde Angola'da yaşanan ve sokak olaylarıyla sonuçlanan ciddi döviz darboğazının, şirketlerimizin henüz başlamamış bulunan bahse konu projelerini olumsuz anlamda etkileyebileceği değerlendirilmektedir. Ülkede yaşanan döviz krizi nedeniyle Angola hükümetinin önceliklerinin değişebileceği ve projelerde gecikmeler ve aksamalar yaşanabileceği değerlendirilmektedir.